

Arta în industrie

Pentru organizarea acțiunii „Arta în industrie”, Uniunea Artiștilor Plastici a colaborat cu: Comitetul municipal București al P.C.R., Comitetul de partid al județului Bacău, Combinatul de celuloză și hirtie „Letea”-Bacău, Comitetul de partid al Întreprinderii de mașini grele-București, Comitetul de partid al sectorului 5 București, Filiala Uniunii Artiștilor Plastici-Bacău.

Tabara de creație Întreprinderea de mașini grele-București, 1975. Participanți: Napoleon Zamfir, Alexandru Andrei, Dumitru Petrică, Victor Feodorov, Radu Stoica, Pohrib Constantin, Alexandru Dan Ionescu.

Tabăra de creație „Letea”-Bacău, 1975. Participanți: Titus Mocanu, Napoleon Zamfir, Ileana Micodin, Alma Rusescu, Alexandru Andrei, Radu Stoica, Mihai Mănescu, Eugen Palade, Aurel Bulacu, Victor Feodorov, Ion Panaitescu, George Leolea, Dumitru Petrică, Constantin Berdila, Ilie Boca.

Însuși titlul acestei mari expoziții, deschisă la „Galeria Nouă”, confruntă două concepte, două domenii ale realității contemporane: lumea acțiunii și lumea expresiei — TEHNICA și ESTETICA.

Ceea ce se remarcă, în primul rând, în expoziție este atitudinea artistului față de fluxul tehnologic și de produsul său: piesa industrială — uriaș rotor de turbină sau minusculă componentă a unei mașinării — nu este privită ca un obiect necunoscut sau întâmplător găsit. Cadrul și produsul industrial sînt privite de către artiștii noștri drept componente firești, inamendabile, ale realității și sînt asimilate mental și afectiv.

Și, totuși, nu e suficient ca artistul să fie familiarizat cu industria în așa măsură încît produsul tehnic să nu i se mai pară o ciudățenie; căci, și în asemenea împrejurare, și-ar putea continua lucrul la șevalet, acceptînd — sincer, dar indiferent — tehnologicul, ca pe o realitate neîndoielnică. Ceea ce-l face apt de intervenție estetică și socială în lumea producției industriale este tocmai experiența lui artistică; probări, căutări și reevaluări individuale ale altor stiluri și limbaje artistice universale — de la cubism la artă gestuală, de la impresionism la artă conceptuală, de la expresionism la op-art ș.a.m.d. Pentru marea majoritate a corpului social, era imposibil de prevăzut că toate experimentele artiștilor, toate expozițiile cărora nu li se puteau găsi nici scopuri și nici mesaje sociale direct lizibile se vor transforma (aparent peste noapte) într-un uriaș bagaj de date și „instrumente” atît de utile inițiatorilor de la U.M.G.B. și Fabrica de hîrtie „Letea”.

În acele expoziții, operele semnalau o emancipare a mijloacelor artistice, înlăuntrul acestora, se puteau descoperi cu ușurință virtuozități de meșteșug, pricepere și o stăpînire a rezultatelor obținute, într-un cuvînt, *tehnică*; tehnică artistică, desigur, dar însăși folosirea de către noi a acestui termen în fața operei de artă — folosire impusă chiar de operă — revelează faptul că artistul nu se putea apropia de cadrul

industrial și nu-și putea propune intervenția sa estetică fără a-și fi apropiat, fără a fi adoptat și practicat limbajele și stilurile amintite mai sus. Mai mult, chiar: în condițiile în care actul de percepere strict vizuală al celui aflat în producție secondează atenția sa, concentrată asupra obiectului muncii, faptele estetice, posibile într-o hală de uzină, nu pot fi decît combinații ale componentelor elementare — culoare, suprafață, linie, volum.

Cele ce, altădată, în expoziții și în experimentările de atelier, erau „scop în sine al producerii de tot ceea ce este posibil”, azi, aplicate în estetica spațiului uzinal, se dovedesc a fi *utilul, necesarul*. Scopul ontologic și rezultatul artistic al actului de creație — producerea posibilului — devine, prin concretă aplicare în uzine și prin rezultate, scop social.

Artiștii de la „Galeria Nouă” au înțeles profund specificitatea spațiului destinat al operelor lor și au izbutit, prin această expoziție, să inaugureze, practic vorbind, un nou tip de tematizare artistică.

Efectele și implicațiile acestei inițiative a Uniunii Artiștilor Plastici sînt încă nevăzute: nu le vom detalia, vom aminti doar faptul că acest spațiu, care insului productiv îi absoarbe cea mai mare parte din timp, este locul de intersecție a tuturor mijloacelor de educație estetică și de civilizație a ochiului. Prin inițiativa concretizată în U.M.G.B. și în Fabrica de hîrtie „Letea” artiștii expozanți de la „Galeria Nouă” au înțeles că operele lor de artă *participă* la noile alcătuirii ale realității industriale. Operele lor nu mai contemplă natura — nu mai stau alături de natură —, ci se *adaugă* în mod concret „noi” realități: mașinile, produsele mașinilor, fluxul producției și al materiei prime, marea umană care, ciclic, se apropie, se apelează, mînuiește uneltele și se îndepărtează. Un mod fericit de angajare în realitatea economică și socială a acestei țări, prin mijloacele specifice artei.

Paul Cornel Chitic